

Beantwoording technische vragen voor de gecombineerde Commissie Duurzaamheid en Bereikbaarheid en Zorg, Welzijn en Samenleving van woensdag 3 december agendapunt 7.

Vragen van : D66
Aan wethouder : J.E.M.G. Göbbels
Over : IHP behandeling

Planningsoptimisme

De voortgangsrapportage stelt onder tijdelijke huisvesting: *De planningen die we in het IHP aanhouden, blijken bovendien te optimistisch. Ruimte OK rekent voor het planproces vóór bouw (idee, ontwerp, vergunningen e.d.) voor een scholenbouwproject doorgaans 4 tot 8 jaar. Dit is alleen het voorbereidende traject — los van de daadwerkelijke bouw. Wij gaan nu nog uit van 2 jaar, voor het volgende IHP wordt in de planning rekening gehouden met de werkelijke looptijd van het planproces*

- *Wanneer is dit planningsoptimisme naar voren gekomen?*
- *Zijn de planningen en prognoses daarmee nog reëel?*
- *Wat is de impact van de langere looptijd op de kosten? Is hier een inschatting van te maken op basis van afgeronde projecten?*

Wissellocaties:

- *Kunnen verschillende scholen tegelijkertijd gebruik maken van de wissellocaties zoals in het overzicht staat?*

Financiën

- *Wanneer is het onderzoek naar het normtarief afgerond?*
- *De verplaatsing van de projecten is van invloed geweest op de kapitaallasten, hierbij werd al gemeld in vorige Voortgangsrapportage dat deze de eerste jaren lager zullen uitkomen dan begroot. Hoe wordt met dit voordeel omgegaan in de exploitatie?*
- *Kan het voordeel AT in Stergebouw (10 miljoen) en OHV 2028 (10 miljoen) nader worden toegelicht?*
- *Welke scholen op de lijst komen in aanmerking voor de DUMAVA subsidie en wat is hiervan de verwachte impact op het IHP?*
- *Er zullen voor andere scholen ook aanloopkosten zoals bij montessori zuid (200k) gelden. Is hier voor de vertraagde scholen een inschatting van te maken?*

Netcongestie:

- *Waar moeten we aan denken bij een ontwerp van een integraal energiesysteem, netbewust en toekomst vast?*
 - o *Wordt gekeken naar modulaire bouw als mogelijke oplossing voor dit issue?*

- *Worden DC-netten binnen het gebouw als optie verkend?: Dit levert minder conversieverlies en makkelijker koppelen van PV en batterijen.*
- *Zou de bouw van een school een stimulans kunnen zijn voor een wijkaanpak, bijvoorbeeld met een buurtbatterij?*
- *Per 1 januari moet het aanvragen van grootverbruikersaansluitingen weer mogelijk worden voor projecten met groot maatschappelijk belang. Vallen scholen wat het college betreft hieronder in Hilversum?*

Wijdemeren:

- *Kan voor het IHP dat in 2026 wordt voorgelegd de scholen van Wijdemeren al meegenomen worden?*

IKC:

- *Waarom wordt de nota Onderwijshuisvesting: afspraken met betrekking tot multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen voor kinderopvang niet aan de raad voorgelegd?*
- *Kan de gemeenteraad in het voorstel van het college nog voor definitieve besluitvorming worden meegenomen ?*
- *Wat zijn de financiële kaders voor het IKC-beleid concreet die we conform dit besluit als raad vaststellen?*

Met vriendelijke groet, Jarno Deen

Fractievoorzitter D66 Hilversum

jarno.deen@d66hilversum.nl

0615647217

Beantwoording

Antwoord -penvoerder is: Nina van Dijk 035-6292684 Sabine Verbeek 035-6291232

D66 heeft technische vragen gesteld over agendapunt Onderwijshuisvesting van de commissie van d.d. 3/12/2025. De vragen en de antwoorden daarop vindt u hieronder

Planningsoptimisme

- ***Wanneer is dit planningsoptimisme naar voren gekomen?***

De projectplanning bij de start van het IHP is tot stand gekomen in nauw overleg met schoolbesturen die vanuit hun rol als bouwheer hebben aangegeven welke planning voor hen haalbaar is. Toen we afgelopen jaar merkten dat de doorlooptijd bij diverse projecten langer is dan ingepland, is expertise ingewonnen bij kenniscentrum Ruimte-Oké.

- ***Zijn de planningen en prognoses daarmee nog reëel?***

Dat verschilt per project, maar over de linie constateren we vooral dat er meer tijd nodig zal zijn. Dit is ook onderwerp van gesprek met schoolbesturen en vraagt bijstelling in het nieuwe IHP.

- ***Wat is de impact van de langere looptijd op de kosten? Is hier een inschatting van te maken op basis van afgeronde projecten?***

De verwachting is dat de kosten stijgen vanwege te verwachte stijging in de bouw- en loonkosten (inflatie). De bouwkostenstijging wordt jaarlijks gecalculeerd m.b.v. de BDB-index. Dit indexeringsgetal gebruiken wij ook om de normvergoeding jaarlijks mee aan te passen. Een dergelijk overzicht op basis van afgeronde projecten is niet voor handen; hier is dus geen inschatting van te maken.

Wissellocaties:

- ***Kunnen verschillende scholen tegelijkertijd gebruik maken van de wissellocaties zoals in het overzicht staat?***

Wij zien op blz. 16 in de voortgangsrapportage per abuis staan: AT College en de HSV, en Flore en de Violen school zouden mogelijk tegelijkertijd gebruik **kunnen** maken van de wissellocatie. Het woord **kunnen** zou in deze zin moet zijn **willen**. De locatie is niet dusdanig groot van omvang dat zij tegelijkertijd passen.

De wissellocaties zijn voor 14 (Van Ghentlaan) respectievelijk 11 klassen (Jan Blankenlaan). Aangezien we in de meeste gevallen als gemeente geen bouwheer zijn, gaan de schoolbesturen over de planningen van hun projecten.

We zullen komend jaar in gesprek blijven met schoolbesturen aangaande hun planningen, zodat we tijdig kunnen bijsturen op de tijdelijke huisvesting. Dit betekent meestal dat we de puzzel voor tijdelijke huisvesting opnieuw moeten leggen (welke school kan er in de doorschuiflocatie en voor welke school moeten we eventueel tijdelijke huisvesting in de vorm van portacabins regelen).

Financiën

- ***Wanneer is het onderzoek naar het normtarief afgerond?***

De inzichten m.b.t. het normtarief zullen worden meegenomen in een nieuw te ontwikkelen IHP waarover de raad in 2027 zal besluiten. Richting de voorjaarsnota hebben zullen we het nieuwe normtarief helder hebben.

- ***De verplaatsing van de projecten is van invloed geweest op de kapitaallasten, hierbij werd al gemeld in vorige Voortgangsrapportage dat deze de eerste jaren lager zullen uitkomen dan begroot. Hoe wordt met dit voordeel omgegaan in de exploitatie?***

Effecten van verschuivingen van de kapitaallasten die horen bij de projecten worden conform beslispunt 1 verwerkt in de voorjaarsnota, deze vallen inderdaad in de eerste jaren gunstiger uit vanwege vertraging van projecten. Daartegenover staat de extra benodigde budgetten voor tijdelijke huisvesting en netcongestie.

- ***Kan het voordeel AT in Stergebouw (10 miljoen) en OHV 2028 (10 miljoen) nader worden toegelicht?***

Met betrekking tot AT in het STER-gebouw leest u op pagina 10 van de Voortgangsrapportage:

'Er is in het IHP 2024-2039 budget gereserveerd voor de uitbreiding van het ATC (voor de leerlingen van ATC die nu tijdelijk in de Van Ghentlaan zitten). In de Voortgangsrapportage 2024 is reeds aangekondigd dat de leerlingen in de Van Ghentlaan niet naar de uitbreiding op de kavel van het ATC verhuizen, maar naar het STER-gebouw. Er werd destijds nog onderzocht of dit tijdelijk of definitief zou zijn.

Inmiddels is duidelijk dat het STER-gebouw een definitieve ATC locatie wordt en het pand na transformatie formeel wordt overgedragen aan AT Scholen. Voor deze nieuwe dependance van het ATC in het STER-gebouw wordt de normvergoeding voor monumentale gebouwen toegepast aangevuld met een DUMAVA-subsidie (1,5 mln) van het rijk. Het Voorlopig Ontwerp van de renovatie van het STER-gebouw is gereed. De oplevering van het STER-gebouw staat gepland voor Q2 2027, waarna ook de wissellocatie aan de van Ghentlaan weer beschikbaar komt.'

Door de planwijzing zijn de kosten ruim 11 miljoen minder.

De gemeenteraad heeft in 2020 ook besloten over financiën voor projecten in de periode 2024-2035. In 2024 heeft de gemeenteraad opnieuw besloten dat deze middelen beschikbaar blijven voor onderwijshuisvestingsprojecten. In de boeken staat hiervoor ruim 10 miljoen in 2028 die nu dus voor projecten worden ingezet in 2028.

- ***Welke scholen op de lijst komen in aanmerking voor de DUMAVA subsidie en wat is hiervan de verwachte impact op het IHP?***

De juridisch eigenaar van een gebouw kan DUMAVA-subsidie voor een project aanvragen wanneer wordt voldaan aan de voorwaarden van de subsidie die een beperkte looptijd en budget kent. Per project wordt de afweging gemaakt. Zoals u kunt lezen in de Voortgangsrapportage, is de DUMAVA-subsidie dit jaar aangevraagd en toegekend aan de bouwheren van het STER-gebouw (€ 1,5 mln), Mozaïek (€ 740.000) en de Godelindeschool € 1,1 mln). Bij deze projecten merken wij op dat de subsidie ervoor zorgt dat het project doorgang kan vinden met behoud van kwaliteit. Hieruit kan worden opgemerkt dat het normbedrag bij deze knelt. De verwachting voor het IHP is dat beschikbaar budget in relatie tot de IHP-opgave zorgvuldig moet worden afgewogen.

- ***Er zullen voor andere scholen ook aanloopkosten zoals bij montessori zuid (200k) gelden. Is hier voor de vertraagde scholen een inschatting van te maken?***

Wij verwachten dat de vraag zich richt op Montessori *Centrum* i.p.v. Montessori Zuid.

Vorbereidingskosten zijn er inderdaad bij ieder project, de scholen ontvangen daarom 8% vorbereidingskrediet 2 jaar voor aanvang van de bouw. Bij Montessori Centrum merken we op dat de aanloop en afstemming meer dan gemiddeld vraagt.

Op dit moment kunnen we hiervan geen inschatting maken voor andere scholen.

Netcongestie:

- ***Waar moeten we aan denken bij een ontwerp van een integraal energiesysteem, netbewust en toekomst vast?***

Dat is een ontwerp waarin allerlei energie onderdelen/apparaten in een energienetwerk voor zowel opwek, opslag en gebruik slim op elkaar worden afgestemd om de vraag naar warmte, koude en elektriciteit goed aan te laten sluiten op het aanbod van energie en dit slim in de tijd (gelijktijdigheid) op elkaar af te stemmen. Zo kun je in het geval van een school de piek in het energieverbruik eruit halen, om het netwerk minder te belasten.

Netbewust ontwerpen als uitgangspunt hierbij, zorgt voor een zo een laag mogelijk benodigd vermogen van dit energiesysteem in de tijd wat helpt om netcongestie te voorkomen. Toekomstvast ontwerpen betekent zo min mogelijk tijdelijke en meer duurzame oplossingen en rekening houdend met mogelijke toekomstige wijzigingen of toevoegingen aan het energiesysteem.

- o ***Wordt gekeken naar modulaire bouw als mogelijke oplossing voor dit issue?***

In het algemeen kan gesteld worden dat modulaire bouw sneller, duurzamer en goedkoper is en steeds meer wordt toegepast. Bijvoorbeeld in de stroomnetuitbreidingen om netcongestie op te lossen, wordt veel gebruik gemaakt van modulaire bouw (bijvoorbeeld van elektriciteitshuisjes), dat maakt te maken keuzes kleiner, maar levert wel dus de broodnodige snelheid op en is kostentechnisch efficiënter. Ook modulaire bouw van scholen levert mogelijke voordelen op voor de inpassing van een slim energiesysteem. In Hilversum zijn er voor onderwijshuisvesting vooral renovatieprojecten en een beperkt aantal nieuwbouw. Wij zien vooral mogelijkheden voor modulair bouwen bij nieuwbouw. Over andere oplossingen wordt momenteel nagedacht. Meerdere kleinverbruik aansluitingen is daar één van, wat inderdaad bij modulaire bouw gemakkelijk kan worden toegepast.

- o ***Worden DC-netten binnen het gebouw als optie verkend? Dit levert minder conversieverlies en makkelijker koppelen van PV en batterijen.***

De ontwikkeling van DC-netten en de toepassing ervan in woningen en schoolgebouwen is nog zeer beperkt. De markt wordt hierin getypeerd als 'nog niet volwassen'.

- ***Zou de bouw van een school een stimulans kunnen zijn voor een wijkaanpak, bijvoorbeeld met een buurtbatterij?***

Voor wat betreft het energiesysteem, kan het mogelijk interessant zijn om als school breder te kijken en mogelijk met burensamen op te trekken om het energiesysteem lokaal slimmer in te richten. Denk aan gebruik van het gehele dakoppervlak van de

school voor zonnepanelen waarin ook de buurt kan investeren even als de mogelijkheid van een buurtbatterij. Echter dit is in elke situatie weer anders en vraagt om maatwerk om kansen samen te onderzoeken.

Per 1 januari moet het aanvragen van grootverbruikersaansluitingen weer mogelijk worden voor projecten met groot maatschappelijk belang. Vallen scholen wat het college betreft hieronder in Hilversum?

Scholen vallen onder de regeling voor maatschappelijk prioriteren onder de categorie basisbehoeften die wordt vastgelegd in de vernieuwde wet maatschappelijk prioriteren van de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Dit levert niet vanzelfsprekend op dat grootverbruikersaansluitingen weer mogelijk zijn (zie uitleg Netbeheer Nederland), immers als er geen stroom valt te verdelen, valt er ook niet te prioriteren. De netbeheerder in samenwerking met de ACM organiseren deze prioritering. Gebruikers moeten zelf deze prioriteit aanvragen.

Wijdemeren:

- ***Kan voor het IHP dat in 2026 wordt voorgelegd de scholen van Wijdemeren al meegenomen worden?***

In 2026 zullen Wijdemeren en Hilversum samen werken aan een nieuwe IHP waarover de nieuwe gemeenteraad dan in 2027 beslist.

IKC:

- ***Waarom wordt de nota Onderwijshuisvesting: afspraken met betrekking tot multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen voor kinderopvang niet aan de raad voorgelegd?***

De gemeenteraad stelt eerst de kaders vast: budgetneutraliteit, juridische randvoorwaarden en de opdracht aan het college. Pas binnen die kaders kan het college de juridische, financiële en uitvoeringsafspraken verder uitwerken. De raad bepaalt de koers, het college werkt de methode uit. Deze aanpak voorkomt dat er tijd, kosten en ambtelijke capaciteit worden ingezet in de uitwerking van beleid dat vooralsnog buiten de politieke kaders vallen. Het raadsbesluit geeft tevens schoolbesturen en kinderopvang duidelijkheid over de richting die de gemeente Hilversum omtrent dit onderwerp wil gaan. Dit helpt om te komen tot afspraken.

In gesprekken tussen gemeente, schoolbesturen en kinderopvang is een voorkeursrichting ontstaan die zal worden uitgewerkt na vaststelling van de kaders door de raad. Tevens is het waarborgfonds Kinderopvang en kenniscentrum ruimte-oké geconsulteerd. Er wordt aangesloten bij een in het land meest voorkomende scenario waarbij:

- de gemeente de investering in m2 kinderopvang voorfinanciert.
- het schoolbestuur juridisch eigenaar wordt en verantwoordelijk is voor onderhoud
- de gemeente economisch claimrecht behoudt.
- de gemeente een kostendekkende vergoeding ontvangt (rente + kapitaallasten + risico-opslag) d.m.v. een jaarlijkse vergoeding door schoolbestuur.
- het schoolbestuur, met toestemming van de gemeente, verhuurt aan de kinderopvang en hiervoor een marktconforme huur ontvangt.

- de kinderopvang aan het schoolbestuur huur betaalt, deze huur draagt bij aan dekking van onderhoudskosten, gebruikslasten en de kostendekkende vergoeding van schoolbestuur aan gemeente.
 - De gemeente blijft verantwoordelijk voor het leegstandsrisico, omdat het schoolbestuur dit risico niet kan en mag dragen. De intentie om een langlopende huurconstructie in te richten beperkt dit risico voor de gemeente.
-
- ***Kan de gemeenteraad in het voorstel van het college nog voor definitieve besluitvorming worden meegenomen?***
Dat is niet de gekozen insteek in het raadsvoorstel.
Mocht de gemeenteraad dit wensen dan moet rekening worden gehouden met de doorlooptijd die gemoeid gaat met bestuurlijke besluitvormingsproces richting de gemeenteraad.
-
- ***Wat zijn de financiële kaders voor het IKC-beleid concreet die we conform dit besluit als raad vaststellen?***
Belangrijk kader is budgetneutraliteit. Budgetneutraal betekent dat de gemeente met de investering geen geld verliest ten koste van haar kerntaak. Het gaat om een voorfinanciering door de gemeente van m2 voor kinderopvang in schoolgebouwen.
In de gemeentebegroting 2026 is reeds onder voorbehoud van het besluit op 10 december een bedrag van €4.288.000,- opgenomen als stelpost ter dekking van de eerstkomende 4 projecten. In de periode 2028-2039 staan nog ca. 10 projecten in het IHP waar IKC-vorming kan worden verkend à €10.716.000,- (prijspeil 2026)